

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

Esmaspäeval, 23. aprillil 2007. a. kell 19.00
Rahvusooperis „Estonia“

Giacomo Puccini

„Õde Angelica“
„Gianni Schicchi“

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ooperistuudio ja
sümfooniaorkestri ühistöö

“Õde Angelica” (*Suor Angelica*)

“Gianni Schicchi”

Giovacchino Forzano libreto

muusikaline juht ja dirigent	Erki Pehk
ooperistuudio dirigent	Endel Nõgene
lavastaja	Ilkka Bäckman (Soome)
kunstnik	Inga Vares
valguskunstnik	Airi Eras
korrepetiitorid	Ene Rindesalu Olga Belov
ansamblite juhendaja	Ave Sikk
liikumisjuht	Anu Ruusmaa
grimm	Tiiu Luht
etenduse juht	Rein Taidla
projektijuht	Rain Vilu
kaastegevad	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sümfooniaorkester ja ooperistuudio üliõpilased

“ÕDE ANGELICA” - (*Suor Angelica*)

osades:

Õde Angelica	Albina Parõsheva (3. kursus) ✓
	Merle Hillep (külalisena)
Vürstinna	Juuli Lill (magistriõpe 2)
Abtiss	Maria Kallaste (1. kursus)
Õde Zelatrice	Kersti Nahkur (4. kursus) ✓ Helen Nairismägi (2. kursus)
Noviitside juhendaja	Greete Kivisild (3.kursus)
Õde Genovieffa	Arete Teemets (3. kursus) Maria Veretenina (3. kursus) ✓
Õde Osmina	Siiri Tammeleht (2. kursus)
Õde Dolcina	Kristiina Tähtla (2. kursus)
Halastajaõde	Eve Neumann (magistriõpe) ¹
Almustekogujad	Maarja Kukk (3. kursus) ✓ Karoliina Kriis (3. kursus) Anne Prommik (3. kursus) ✓ Sirje Vasmann (2. kursus)
Noviitsid	Jelena Gerdiga (2. kursus) ✓ Jie Bai (2. kursus)
Ilmikõed	Ülle Pootsmaa (2. kursus) ✓ Helen Nairismägi (2. kursus) ✓ Xiacoon Su (2. kursus)

¹ (saksofoni eriala)

“ÕDE ANGELICA”

Tegevus toimub ühes Itaalia nunnakloostriis.

Hiliskevadine õhtu kloostriõuel. Vaikselt kulgeb elu selles väikeses suletud maailmas. Juba seitsmendat aastat elab kloostriis õde Angelica. Ta kasvatab lilli ja ravimtaimi ning tunneb ka arstirohtude valmistamise saladusi.

Kloostriis liiguvad kuuldused, et Angelica on pärit suursugusest perekonnast. Nunnaks aga pühitseti teda mingi süü lunastamiseks. Milline see patt oli, ei tea keegi.

Ühel päeval saabub Angelicat külastama tema tädi. Uhke ja range vürstinna teatab Angelica õe abiellumisest ja tahab, et Angelica loovutaks vanemate varanduse pärijana oma osa õele. Angelica rõõmustab oma õe õnne üle ja vastab, et on ohverdanud kõik Pühale Neitsile. Ainult üht ei suuda ta oma südamest kustutada – mälestust väikesest pojast, kes nii julmalt tema käest ära võeti. Vürstinna teatab, et laps jäi kaks aastat tagasi raskesti haigeks ja suri...

Suures valus lohutab Angelica end vaid sellega, et näeb oma poega teises ilmas. Ta valmistab endale taimedest surmava mürgi. Ekstaatilisest nägemuses arvab ta kohtuvat oma surnud pojaga.

Erinevalt paljudest teistest ooperitest ei põhine “ÕDE ANGELICA” libreto mõnel juba olemas olnud kirjandus- või muusikateosel, vaid selle kirjutas spetsiaalselt ooperi jaoks GIOVACCHINO FORZANO, kes oli ka „GIANNI SCHICCHI” teksti autor.

Vastukaaluks 20. sajandi alguses valitsenud verismivaimustusele paigutas ta tegevustiku 17. sajandi lõppu Itaalias, mil ihaleti vabaneda maistest kohustustest ja pöörduda vaimuliku keskkonna ja Madonna-kultuse poole. Forzano oskas tunnetada Puccini meeoleolusid, mis olid juba ammu müstilistest teemadest haaratud..

“Õde Angelica” loomiseks oli sobiv pinnas olemas ka Puccini isiklikus elus. Tema õde viibis pikemat aega Vicopelago kloostriis helilooja kodulinna Lucca lähedal, kus Puccini teda sageli külastas. Õige miljöo tabamiseks nii muusikas, lavakujunduses kui liikumises andis vihjeid tõeline klooster.

Kahtlemata on “Õde Angelica” Puccini eelviimase ooperina suur meistriteos ja kujunes helilooja lemmikuks. Ebamaist kloostri hõngu loovad teose alguses kellad, orel ja naiskoori Ave Maria. Eredalt tulevad selle taustal esile pühad õed, kelle erinevad karakterid kajastuvad ka nende nimedes: la suora Zelatrice (Innukas), Suor Genovieffa (Siiras), Suor Osmina (Törges), Suor Dolcina (Maias), La suora Infermiera (halastajaõde) jne. Ooperi kulminatsioonis kohtub Angelica oma tädi, Vürstinnaga.

Külma ja kalgi hingega Vürstinna monotoonne retsitatiivilaadne partii on üks eredamaid, mida Puccini on madalale naishäälele loonud. Tädi vastandub Angelica emotsionaalsus, mis seni elas vaid tardumuses. Selles stseenis saab vagast nunnast kannatav ema. Stseen lõpeb Angelica aariaga Senza Mamma.

Giacomo Puccini
"GIANNI SCHICCHI"

osades:

Gianni Schicchi	Rauno Elp (külalisena)
Lauretta, tema tütar	Katrin Targo (magistriõpe 2) ✓ Maria Veretenina (3. kursus)
BUOSO DONATI SUGULASED:	
Zita, Buoso nõbu	Heilin-Helina Kuuskme (3. k.) ✓ Hille Kurm (külalisena)
Rinuccio, Zita õepoeg	Aivar Kaseste (3.k.), Oliver Kuusik (külalisena) ✓
Gherardo, Buoso vennapoeg	Simo Breede (2. kursus)
Nella, Gherardo naine	Arete Teemets (3. kursus) ✓ Maarja Kukk (3. kursus)
Gherardino, Gherardo poeg	Joanna Miranda Ausmees
Betto di Signa, Buoso nõbu	Aare Kodasma (3. kursus)
Simone, Buoso nõbu	Ott Indermitte (1. kursus)
Marco, Simone poeg	Georg Gurjev (4. kursus)
Ciesca, Marco naine	Kersti Nahkur (4. kursus) Liana Kullasepp (4. kursus) ✓
Spinelloccio, tohter	Alexander Arder (1. kursus)
Amantio di Nicolao, notar	Ivo Onton (2. kursus)
Pinellino, kingsepp	Alexander Arder (1. kursus)
Guccio, värval	Aleksandr Peljovin (1. kursus)

"GIANNI SCHICCHI"

Päranduse ootuses "leinavad" omaksed rikkast firenzelist Buoso Donatit. Nende lootusi aga tumestavad kuuldused, et kogu Buoso varandus on kloostriksle pärandatud. Kui testament leitakse, muutub sugulaste teeseldud lein tõeliseks paanikaks, sest jutt osutubki tõeks...

Eriti täbarasse olukorda satub Rinuccio, kes oma tõrksalt tädilt, Zitalt on välja pressinud loa abielluda Gianni Schicchi tütre Laurettaga. Kuid pärast testamendi avamist ei taha tädi sellest enam midagi kuulda. Rinucciol tuleb mõte kutsuda appi tuntud vembumees Gianni Schicchi. Juba ongi Schicchi koos Laurettaga platsis ning olukord talle selgitatud. Kuna keegi vööras Buoso surmast veel ei tea, tuleb kavalpeal geniaalne idee ise tema kohale asuda, pödurat vanakest mängida ja uus soodsam testament teha. Mõeldud tehtud...

Väikeseks eelprooviks on tohter Spinelloccio tulek, kelle peal Schicchi oma näitlejameisterlikkust katsetab. Kuna lugupeetud tohter pettust ei märka, annab see julgust edasi tegutseda. Kõik sugulased esitavad Schicchile oma nõudmised päranduse kohta. Trikimeister lubab neid väarikalt meeles pidada ning õiglaselt varandust jaotada. Ta poeb Buoso asemel voodisse ning alustab näitemängu...

Saabub notar. Schicchi teeskleb halvatust ja hakkab oma, õigemini Buoso, soove üles lugema. Alguses läheb kõik libedalt ja sugulased on "surijaga" päri. Kui ta aga hakkab nimetama kõike neid asju, mida pärib "Buoso hea

sõber Gianni Schicchi", ei suuda omaksed oma nõrdimust varjata ning tõstavad kisa. Kuid testament on valmis ning teha pole enam mitte midagi.

Sellega on ka takistused Rinuccio ja Lauretta teelt kõrvaldatud ning noored võivad õnnelikena abiellu astuda.

Gianni Schicchi aga peksab kõik rahulolematud sugulased "oma" majast välja...

"GIANNI SCHICCHI" aluseks on lõik Dante "Jumaliku komöödia" "Põrgu" osa 30. laulust, kus tegutseb kelm nimega Giovanni (Gianni) Schicchi. Dante ei ole seda tegelast välja mõelnud, vaid on valinud oma prototüübi ja ka situatsiooni elust. Sellel ajal, kui Dante veel noor oli, õppis Gianni Schicchi nimeline noormees Firenzes õigusteadust. Keskaegses Itaalias tähendas notaio juristi kõige laiemas mõttes, kes sõlmis lepinguid kõige kohta, mida oli võimalik osta ja müüa. Perekonnanimi Schicchi – kõnekeelne lühend sõnast schiccherafogli – on tõlkes "paberimäärija" ning väljendab levinud usaldamatust ja lugupidamatust juristide vastu. Giovanni (Gianni) Schicchist on "Põrgu" tekstis põgusalt juttu selles osas, kus nuheldakse võltsijaid ja neid, kes on ennast petmise eesmärgil teiseks isikuks moondanud. Ka Buoso Donati on ajalooline kuju. Hüüdnimi Buoso tuli ilmselt bonchio'st, mis tähendab "kalanägu". Õige nimega Simone Donati ja tema perekond kuulusid võimsasse dünastiasse, mille liikmed olid võidelnud ristsõdades ja nende valduses olid uhked kindlused. Buoso Donati, kelle hing samuti piinleb põrgus, kuid varguste eest, on eluajal

teinud testamendi, millega pärandas suurema osa oma varast vagadele heategevusasutustele, et oma patust hinge päästa. Giovanni maskeeris end pärast tema surma Buosoks ja teeseldes raskesti haiget, dikteeris kadunu häälega uue testamendi, mille järgi sai endale osa kadunu varast. Dante saadab oma "Jumalikus komöödias" Schicchi põrgusse raevununa sellest, kuidas jurist oma talenti ja ametioskusi kuritarvitas.

IL TRITTICO ehk vanakreekakeelne "Triptühhon", s.t. kolmeosaline kunstiteos, on üldnimetus kolmele lühiooperile "Mantel" ("Il tabarro"), "Õde Angelica" ("Suor Angelica") ja "Gianni Schicchi", mis valmisid Puccinil 1918. aastaks. 20. sajandi alguses oli Itaalias levinud veristlik kunstivool, mis tekkis juba 19. saj. lõpus prantsuse naturalistliku kirjanduse mõjul. Verism (it. Vero – tõepärane, tõeline) taotles elu ülimalt objektiivset, ilma kaunistusteta kujutamist. Veristlike ooperite süžeedes kujutati ühiskonna alamate kihtide elu, kus esines vägivalda, viha, armukadedust ning kogu draama areng kulmineerus verises lõpplahenduses.

Esimese lühiooperi "Mantel" süžee leidis Puccini 1913. aastal Didier Goldi näidendist "La houppelande" ("Mantel"), millel oli skandaalne menu oma naturalismi ja vulgaarse keele tõttu. Kahe teise lühiooperi libreto kirjutas 1916. aastal itaalia kirjanik Giovacchino Forzano.

Il Trittico maailmaesietendus toimus 14. detsembril 1918. aastal New Yorgi Metropolitan Opera's.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia tänab:

Rahvusooperit „Estonia“

Eesti Raadiot

Plekk-Liisu Rattapoodi

Indrek Palu

Liivi Olvikut